

10a JORNADA DE BONES PRÀCTIQUES DEL CRAI DE LA UB #10jbpCRAIUB

CONSERVAR EL PATRIMONI: UNA ESTRATÈGIA DE PRESENT PER AL FUTUR

Taller de Restauració del CRAI

EMMAGATZEMATGE DEL FONS PATRIMONIAL

És molt important recordar les bones pràctiques que ja s'estan duent a terme als nostres CRAI biblioteques. Col·locar correctament els llibres i els documents en els prestatges és una part fonamental de la conservació preventiva i farà que no es deteriorin tan ràpidament i perdurin més en el temps.

En primer lloc parlarem de la **col·locació física dels llibres i els documents** en els prestatges.

Coses que hem de contemplar:

- Tenir en compte el format dels documents: tamany, estructura, força del bloc, etc.
- Col·locar els documents correctament en els prestatges evitaran mals majors.
- Utilitzar planxes rígides i aguantallibres per evitar deformacions.
- Si els llibres no caben de peu al prestatge, hem de posar-los horitzontals sobre la lleixa, però si cal posar-los verticals posarem el lloc tocant la lleixa per evitar que el lloc es deformi pel seu propi pes. Ja sabem que és més pràctic posar el lloc cap a dalt per poder veure la informació i el teixell, però és una mala pràctica de conservació preventiva.
- Els llibres no han d'estar atapeïts en els prestatges perquè costen de treure i s'acaben estirant pel lloc, que fàcilment es trenca.
- Els llibres i les caixes no han de sobresortir dels prestatges, ni dels fixes ni dels compactus perquè és més fàcil que caiguin i rebin cops.

En segon lloc parlarem de les **proteccions** que els podem fer als documents. Les proteccions han d'estar fetes amb material de conservació. Però què és el material de conservació? Per entendre-ho primer hem de saber què és el

pH. El pH és la mesura del grau d'acidesa o d'alcalinitat d'una substància. Cada material té el seu nivell òptim de pH. En el cas del paper està entre 7 i 9. Si està per sobre però sobretot per sota d'aquests valors es produeix una acceleració de l'envelliment de les molècules d'aquell material i el paper es torna fosc i trencadís.

Una de les particularitats del pH és que és contagiós per contacte. Aprofitarem aquesta particularitat per contagiar als documents un pH més correcte. Si tenim un paper amb un pH de 5 i li posem una camisa de paper de conservació amb un pH de 9, s'aniran contagiant l'un a l'altre i aniran aconseguint un pH de 7 tots dos.

Per al paper en general el més recomanable és utilitzar paper o cartró de conservació de pH neutre (7) o amb reserva alcalina per a fer les camises o les caixes.

Però cal tenir en compte sempre el tipus de document que tenim, la seva composició, ja que hi ha materials més sensibles, com les fotografies, que tenen un seguit de capes de substàncies molt sensibles a la llum i la humitat i requereixen utilitzar materials sense reserva alcalina.

També podem utilitzar plàstics de qualitat de conservació com el polièster, polipropilè i polietilè. Es poden confeccionar a mida o comprar-les fetes.

Proteccions segons el document

Llibres:

- L'enquadernació és la protecció natural del llibre.
- Si no en té o està en males condicions cal fer-li una protecció individual. La protecció pot ser més simple o més elaborada, feta per nosaltres o comprada.

Documents en format foli o menor:

- Cada document ha de ser proveït d'una camisa o sobre individual.
- Allotjament vertical amb caixa de conservació.
- Ocupació total de la caixa, sense ocupació excessiva i reomplint els buits amb accessoris.

- Substituir les camises i les caixes d'oficina per camises i caixes de conservació.

Làmines, cartells, mapes i plànols:

- Es recomana guardar-los en horitzontal, en planeres.
- Els calaixos no han d'estar massa plens.
- Cada document ha de tenir la seva protecció individual.

Formats superiors

- Enrotllats a un nucli cilíndric dur amb un diàmetre suficient per evitar l'excessiu vici. S'emboiquen amb un paper apropiat per a la seva protecció o en caixes o tubs de conservació.
- No es poden enrotllar sense un nucli, ja que pot produir-se aplanament del rotlle.
- Emmagatzematge en carpetes de penjar dins sobres de polièster en arxivadors verticals per a plànols.

Material fotogràfic i audiovisual

- Separació per mides i composició.
- Protecció en sobres individuals de paper de pH neutre, sense reserva alcalina.
- Si l'ús és freqüent, fundes de material transparent basats en polièster, polipropilè o polietilè de qualitat de conservació.
- Conservació en àlbums de conservació.

Altres objectes

- Els objectes han de tenir la seva caixa i la seva protecció individual.
- Hi ha un gran ventall de possibilitats depenent del material, format, pes, etc. de l'objecte a conservar.

Com a conclusió podem dir que totes les accions de conservació preventiva que puguem dur a terme en el present ens estalviaran danys en els documents i intervencions posteriors que solen ser llargues i costoses.